

УДК 343.431(477) (043.2)

Лихова С.Я., д.ю.н., професор,
Анісарович М.Ю., Гопкало І.І., студентки,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СУСПІЛЬНА НЕБЕЗПЕКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

У Кримінальному кодексі України (далі КК України), зокрема, у статті 149, передбачена кримінальна відповідальність за такий злочин, як торгівля людьми. Згідно з Палермською Конвенцією ООН і Протоколом до неї, прийнятими в листопаді 2000 року, торгівля людьми є одним із найбільш небезпечних кримінальних карних діянь. Хоча сьогодні немає точних підрахунків, із різних джерел випливає, що у світі жертвами торгівлі людьми щорічно стає від двох з половиною до чотирьох мільйонів осіб. За різними підрахунками щорічний прибуток, отриманий злочинцями від торгівлі людьми, вимірюється мільярдами доларів США.

Свідченням стурбованості міжнародного співтовариства ситуацією, що склалася, є ряд конвенцій, пактів та протоколів із врегулювання цього питання. Серед них такі як: Загальна декларація прав людини 1948 р., Конвенція про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатацією проституції третіми особами, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН від 02.12.1949 р., Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 р., Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р., Протокол про попередження і запобігання торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї від 04.02.2004 р., Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 21.09.2010 р. та інші.

Варто відзначити, що злочин торгівля людьми посягає на велику кількість об'єктів. Так, основним безпосереднім об'єктом цього злочину є суспільні відносини, які забезпечують особисту волю, честь і гідність людини [1]. Його додатковим об'єктом можуть виступати життя та здоров'я людини, встановлений порядок здійснення службовими особами своїх повноважень, встановлений порядок перетинання державного кордону України тощо.

Торгівля людьми становить особливу суспільну небезпеку для таких груп населення як: жінки, а саме дівчата; дітей, зокрема, сиріт, безпритульних дітей, з малозабезпечених сімей; безробітних осіб працездатного віку, зокрема чоловіків, які здебільшого використовуються як робоча сила в сільському господарстві, на будівництві та у сфері надання різноманітних послуг; осіб з низьким рівнем доходів; осіб, які користуються послугами зі знайомства, в тому числі за кордоном; які займаються модельною діяльністю, які працюють у сфері розваг, які займаються проституцією. Здебільшого торгівля людьми відбувається з

метою сексуальної та трудової експлуатації, в цілях експлуатації рабської праці, усиновлення або в дочеріння в комерційних цілях, використання у порнобізнесі, примусової вагітності, торгівлі з метою вилучення органів, проведення дослідів над людиною, втягнення у боргову кабалу [2].

Проблема торгівлі людьми вважається рабством 21-го століття. Її часто називають також «рабством наших днів», з огляду на те, що в обох випадках людина розглядається лише як знаряддя або інструмент.

Говорячи про торгівлю людьми, не варто забувати про наслідки, адже вони в цілому відрізняються від наслідків будь-якої поодинокі події, яка травмує особу, оскільки торгівля людьми частіше за все містить в собі довготривалі та часто повторювані травмуючі події.

До наслідків торгівлі людьми слід віднести такі: перш за все, вона призводить до появи серйозних проблем у сфері охорони здоров'я (втрата ваги, перевтома, больові синдроми, порушення зорових та слухових функцій, ушкодження кісток та м'язів, зниження імунітету, психічні захворювання, заразні хвороби, розлади статевого та репродуктивного здоров'я, соціальні проблеми та розлади поведінки, позитивна реакція на ВІЛ тощо). По-друге, за допомогою торгівлі людьми відбувається фінансування організованої злочинності, адже доходи від торгівлі сумуються з доходами від інших видів злочинної діяльності, а саме: наркобізнесу, відмивання коштів, підробки документів і контрабанди. Також торгівля людьми негативно впливає на країни і вповільнює їхній розвиток. Цей злочин має катастрофічний вплив на ринки праці. Наслідки торгівлі людьми включають в себе зниження заробітної плати, зменшення продуктивності праці, недостатній рівень освіти цілого покоління.

Отже, слід дійти висновку, що сьогодні права людини є загальнолюдською цінністю. Вони закріплені в багатьох міжнародно-правових документах, багато з них ратифіковані Україною. Проте, проблема торгівлі людьми все ще залишається актуальною, а механізмів і заходів боротьби з цим злочином недостатньо.

Література

1. Орлеан А.М. Кримінально-правова кваліфікація торгівлі людьми: науково-практичний коментар до ст. 149 КК України. URL: http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2019/06/orlean_64.pdf.

2. Пунда А.В. Основні причини та передумови торгівлі людьми в Україні. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=668>.